

2. Ізай І. М. Кримінально-правова протидія втручанню в діяльність працівників правоохоронних органів : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Київ, 2018. 20 с.
3. Беленок В. П. Кримінально-правова та кримінологічна характеристика погрози або насильства щодо працівника правоохоронного органу. : дис. ...канд. юрид. наук : 12.00.08. Київ, 2021. 353 с.
4. Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів: Закон України від 2 червня 2016 р. № 1403-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1403-19#Text>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-278-7-3>

СТАН КРИМІНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ

Дем'янчук В. А.

*доктор юридичних наук, професор,
ректор Міжнародного економіко-гуманітарного університету
імені академіка Степана Дем'янчука
м. Рівне, Україна*

Богатирьов І. Г.

*доктор юридичних наук, професор,
заслужений діяч науки і техніки України
професор кафедри кримінально-правових
та адміністративно-правових дисциплін
Міжнародного економіко-гуманітарного університету
імені академіка Степана Дем'янчука
м. Рівне, Україна*

Кримінальна безпека України – це здатність держави і суспільства активно протистояти посяганням злочинних співтовариств та окремих злочинців на життєво важливі інтереси громадян України, держави і суспільства та нейтралізувати загрози, що надходять від них.

До речі, кримінологи досить неоднозначно ставляться до введення в обіг нових термінів, що визначають види безпеки, тому що

у науковців виникають побоювання, що поява нової термінології в політиці та науці «розмиє» загальне розуміння основ безпеки країни.

Уявляється, що ці побоювання не мають серйозних підстав. Для того щоб розібратися в даному питанні, необхідно уявити, а що, власне кажучи, послужило поштовхом для введення в науковий обіг нових понять в області теорії забезпечення національної безпеки. А це відбувається тому, що в сфері воєнної та економічної безпеки виникають цілком конкретні проблеми, які пов'язані з нападом р.ф. на нашу країну і введенням військового стану.

Природно, учені, державні діячі, засоби масової інформації і пересічні громадяни, інтереси яких тією чи іншою мірою зачіпають виниклі проблеми, намагаються спочатку загострити увагу суспільства і держави на проблемах безпеки, що вимагають свого вирішення, а потім і домогтися їхнього розв'язання.

Державні органи, одержавши сигнал про виникнення конкретної загрози безпеці країни, змушені діяти, тобто приймати конкретні рішення по локалізації виниклої загрози. Для реалізації цього завдання спочатку за допомогою наукових організацій, урядових аналітичних центрів вивчається суть проблеми, розробляються концептуальні пропозиції про шляхи її вирішення, потім виділяються певні ресурси, створюються структури, які наділяються певними повноваженнями в сфері розв'язання конкретної проблеми безпеки.

Механізм виділення окремих видів безпеки, їхня залежність від часу виникнення реальної загрози життєво важливим інтересам і цінностям громадян, держави і суспільства, свідчить на користь того, що процес цей не є штучно привнесеним ззовні. Виділення окремих видів безпеки є природним прагненням громадян, держави і суспільства локалізувати, а потім і нейтралізувати виниклу загрозу їхній безпеці.

Процес нейтралізації загрози в умовах військового стану повинен бути керованим, тільки в цьому випадку є впевненість у тому, що він буде успішно завершений. Види безпеки виділяються в управлінських цілях для вирішення конкретних завдань по локалізації й нейтралізації загроз у різних сферах життєдіяльності держави і суспільства.

Загрози які носять тотальний для держави і суспільства характер, коли їхня реалізація може спричинити загибель людей вимагає мобілізованості всіх сили і ресурси держави. Оскільки р.ф. є загрозою для нашої країни, держава повинна звернути увагу в першу чергу на окремо взяті життєво важливі інтереси суспільства. Тоді для ліквідації

загроз можуть бути задіяні значно менші за обсягом ресурси і сили держави.

З одного боку, виділення видів безпеки в умовах військового стану дозволяє державі й суспільству сконцентрувати свої сили і ресурси на певному напрямку, а з іншого боку, для вирішення цілком конкретного завдання, державні і не державні інституції мають оптимізуватися для їх використання.

Інша справа, що політичним керівництвом країни, з різних, у тому числі й суб'єктивних причин, не завжди вірно визначаються найбільш реальні загрози державі й суспільству, внаслідок чого сили і засоби державних органів відволікаються, по суті, на негідний об'єкт і тому використовуються неефективно.

З цього приводу варто зауважити, що вона прийшла в Україну несподівано, але за короткий час втрутилась у мир, безпеку і людські цінності. Тисяч людей втратили свої оселі, роботу, стали жертвами злочинів, вчинених російськими окупантами [1, с. 5].

Вищенаведене свідчить про те, наскільки важливо для держави і суспільства, вірно оцінити пріоритетність загроз їхній безпеці, і залежно від цього оптимально використати для їх нейтралізації наявні обмежені ресурси.

З цього приводу варто ознайомитися з результатами проведеного науковою школою «Інтелект» експрес опитування мешканців окупованих ворогом територій, які були в окупації з 24 лютого по 24 жовтня у 2022 році.

Експертне опитування показали, що експерти оцінювали кримінальну ситуацію в окупованих ворогом територіях, як критичну. 72% мешканців окупованих міст і сіл висловили думку про те, що злочини, які вчиняв ворог суттєво вплинули на їх життя, здоров'я і свободу. 16% опитаних оцінили значний вплив ворога на життєдіяльність об'єднаних громад, і лише 12% – не наголосили на цьому.

Цікавим є те, що всі експерти вибрали відповідь „вплив збройної агресії р.ф. на життя населення в регіоні не відчувається їх присутність”. На думку експертів, найбільш відчутний вплив військової агресії р.ф в економічній сфері (48% опитаних оцінили ступінь впливу як „визначальний” і 52% – як „істотний”), політичній (відповідно 63% і 37%), адміністративно-управлінській (26% і 74%) і правоохоронній (11% і 89%) сферах життя окупованих ворогом територіях. українських регіонів.

Відповідаючи на запитання про причини вчинення нападу на нашу країну р.ф. переважна більшість експертів (83%) висловили думку про те, що вторгнення ворога на нашу територію 24.02.2022 року спричинили ряд факторів серед яких:

- гібридна війна 2014 року, що послужило ворогу захопити Автономну Республіку Крим і частину Луганської та Донецької областей(40%);

- політична та економічна нестабільність в країні (83%);

- відставання законодавства від потреб практики (76%);

- малоефективна діяльність правоохоронних органів у запобіганні корупції(73%);

- ослаблення національної обороноздатності держави, особливо у військовій сфері (63%);

- духовна дезорієнтація та правовий нігілізм населення (50%);

- відсутність інтегруючої ідеї розвитку суспільства, що призвело до появи п'ятої колони (46%).

У меншому ступені на кримінальну безпеку країни вплинула транснаціональна злочинність та іноземні держави (25% експертів оцінили ступінь впливу цих факторів як «слабкий»). Водночас, допомогу іноземних держав для нашої країни експерти оцінили (80% як «високий»).

Висновки. Вищевикладене показало, що кримінальна безпека України здатна протистояти ворогу у збройному конфлікті з р.ф. задокументувати та оцінити масштаби вчинення ворогом кримінальних правопорушень на окупованих ним територіях, з метою їх розслідування і притягання винних до кримінальної відповідальності.

Література:

1. Богатирьов І. Г. Війна на Чернігівщині. Нариси реальних подій [Тест]. Київ : ВД «Дакор», 2022. 160 с. С. 5.